

Ellen G. White Estate

HET LIJDEN VAN CHRISTUS

ELLEN G. WHITE

Het Lijden van Christus

Ellen G. White

**Copyright © 2015
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby.

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Inhoudsopgave

Information about this Book	i
Het Lijden van Christus	iv
IN DEN HOF GETHSÉMANÉ	v
AAN HET KRUIS	xiv
HET EINDE VAN DEN STRIJD	xxviii

Het Lijden van Christus

Om ons een duidelijke voorstelling te kunnen vormen van de waarde der verlossing, is het vóór alles noodig, dat wij recht beseffen, wat zij gekost heeft. En om tot deze kennis te geraken, moeten wij een diepen, onbenevelden blik leeren slaan in het leven, lijden en sterven van den dierbaren Zoon van God. Een al te beperkte kennis en bekrompen begrip van het offer, voor ons gebracht, is oorzaak, dat velen slechts geringe waarde aan het groote verzoeningswerk hechten.

Het heerlijk plan der verlossing van het gevallen menschdom is een openbaring van de oneindige liefde des Vaders. „Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.” Die liefde Gods bracht zelfs de engelen in aanbiddende verbazing, toen Hij Zijn Zoon voor het menschdom afstond. De Heiland was het afschijnsel der heerlijkheid Zijns Vaders en het getrouwe beeld Zijner zelfstandigheid. Hij bezat Goddelijke majesteit en volmaaktheid. „Want het was des Vaders welbehagen, dat in Hem al de volheid wonen zou.” Hoewel Hij een Goddelijke gestalte bezat, en het Zich geen roof behoefde te achten, Gode evengelijk te zijn, vernietigde (ontledigde) Hij nochtans Zichzelven en nam de gestaltenis eens dienstknechts aan, en is den menschen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. „En in de gedaante gevonden als een mensch, heeft Hij Zichzelven verderd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, tot den dood des kruises.”

Gods Zoon was bereid voor zondaren te sterven, opdat Hij hen door Zijn bloed zou kunnen reinigen van alle zonden, hen tot een gehoorzaam leven naar Zijns Vaders geboden terugbrengen en zij daardoor den vloek van Gods wet zouden kunnen ontkomen. De dood van Christus hief de wet van God niet op, noch verminderde haar eischen. Integendeel! Jezus' zoenoffer toont juist haar onveranderlijk karakter en zet haar waardigheid en luister bij. „Hij heeft de

wet heerlijk gemaakt.” Hij Zelf verklaart: „Ik ben niet gekomen om de wet en de profeten te ontbinden, maar te vervullen.” Terwijl het stelsel der offeranden, die den dood van Christus zinnebeeldig voorstelden, met dien dood een einde nam, bleef de wet der tien geboden onveranderd. De dood van Christus predikt ons de heiligheid en de rechtvaardigheid der wet Zijns Vaders, die Hem als een overtreder strafte, omdat Hij de straf der wet op Zich nam, teneinde het gevallen menschedom van haar vloek te verlossen. Alleen door het offer van Christus kan de mensch van het eeuwig verderf gered, en het gezag van des Vaders wet gehandhaafd worden. De zaligheid is alleen in Hem, want er is onder den hemel geen andere naam gegeven, door welken wij kunnen zalig worden.

In Christus was de menschelijke met de Goddelijke natuur vereenigd. De Zoon van God nam onze natuur aan, opdat Hij met Zijn menschelijken arm Adams kinderen kon omvatten, terwijl Hij met Zijn Goddelijken arm zich aan den troon des Almachtigen vastklemde, teneinde alzoo de aarde weder met den hemel, en den mensch met God te vereenigen. De engelen, die de zonde niet kennen, kunnen met den mensch in zijn eigenaardige verzoeken geen medegevoel hebben; toen Christus echter de menschelijke natuur had aangenomen, was Hij in staat onze verzoeken en zorgen te verstaan. Onze Verlosser werd „in alle dingen verzocht, gelijk als wij, doch zonder zonde”, en in hetgeen Hij geleden heeft, en waarin Hij verzocht is geworden, kan Hij degenen, die thans verzocht worden, te hulp komen. Welk een onwaarderebare zelfvernedering! De Koning der heerlijkheid onderwierp zich aan de menschelijke zwakheden, opdat Hij voor het verloren geslacht de poort der hoop ontsluiten kon. Hierin openbaart zich inderdaad een liefde zonder wederga. Dat daarom degenen, die den voor hen bepaalden losprijs waardeeren, den Zone Gods verder mogen volgen bij de tafereelen, die Zijn groot offer besluiten.

[5]

IN DEN HOF GETHSÉMANÉ

Dikwijls had Jezus Zich in gezelschap Zijner twaalf discipelen naar Gethsémané begeven, om Zich daar in de stille eenzaamheid, verre van het gewoel der schare, die Hem overal volgde, tot gebed en overpeinzing af te zonderen. Nog nimmer evenwel had Jezus

deze plaats bezocht met zulk een bezwaard gemoed als den avond, waarop Hij verraden werd. Onderweg had Hij Zich ernstig met Zijn discipelen onderhouden; toen Hij echter den hof naderde, werd Hij buitengewoon stil. Zijn volgelingen werden verbaasd en staarden met angst op Zijn gelaat, in de hoop daarop een verklaring te kunnen lezen van de verandering, die er in hun Heere had plaats gegrepen. Zij hadden Hem menigmaal terneergedrukt gezien, doch nooit in zulk een mate bedroefd en zwijgende als thans. Terwijl Hij Zijn weg vervolgde, nam deze zeldzame droefgeestigheid voortdurend toe, en toch hadden zij niet den moed, Hem naar de oorzaak daarvan te vragen. Zijn lichaam begon te beven, en het was, als dreigde Hij telkens te zullen neervallen. De discipelen zagen angstig rond naar Zijn gewone rustplaats, opdat hun Meester weer mocht tot rust komen.

Bij den ingang van den hof zeide Hij tot Zijn volgelingen: „Zit hier neder, totdat Ik gebeden zal hebben.” Daarna verkoos Hij Petrus, Johannes en Jakobus tot geleide en ging dieper den hof in. Het was Zijn gewoonte, in de eenzaamheid door vurig gebed Zijn geest ten opzichte Zijner verzoeken en werken die Hij wrocht, te versterken, en dikwijls had Hij op deze wijze den ganschen nacht hier doorgebracht. Bij zulke gelegenheden hadden de discipelen de gewoonte, eerst een bepaalden tijd met waken en bidden door te brengen, zich daarna op korten afstand van hun Meester neer te leggen, en ongestoord te slapen, tot Hij hen des morgens voor nieuwen arbeid wekte. Dit was de reden waarom de discipelen in deze handelwijze des Heeren niets buitengewoons vonden.

Elke volgende schrede des Heilands scheen Hem moei—lijker te vallen. Hij zuchtte luid, als onder druk van een vreeselijken last; toch vermeed Hij, Zijn drie uitverkoren discipelen door een mededeeling van den doodsstrijd, die Hem wachtte, te verschrikken. Jezus gevoelde echter, dat Hij geheel alleen moest zijn, en zeide daarom tot de drie bevoorrechten: „Mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier en waakt met Mij.” Nooit te voren had Hij tot Zijn discipelen gesproken met een stem, waaruit zoo groote zielsbenauwdheid sprak; Zijn geheele lichaam trilde en Zijn bleek gelaat drukte een onbeschrijfelijk lijden uit.

Hij verwijderde Zich eenige schreden van de drie discipelen, doch niet zoover of zij konden Hem zien en hooren. Daar viel Hij op

Zijn aangezicht ter aarde. Hij werd door den vreeselijken angst overweldigd, dat God Hem Zijn nabijheid zou onttrekken. Hij gevoelde Zich van Zijn Vader gescheiden, door een afgrond van zonde, een afgrond zoo breed, duister en diep, dat Zijn geest daarvoor terugdeinsde. Krampachtig klemde Hij Zich aan de koude gevoellooze aarde, alsof Hij op die wijze verhinderen kon, nog verder van God te worden verwijderd. De koude nachtelijke dauw viel op Zijn gebogen gestalte; doch de Verlosser merkte het niet. Zijn bleeke lippen slaakten de smartvolle bede: „Mijn Vader! indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van mij voorbijgaan! doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.”

[7]

Het was niet de vrees voor het lichamelijke lijden, hetwelk de Zoon van God nu spoedig zou moeten doorstaan, die Hem zoo verschrikkelijk benauwde. Hij droeg de zondenschuld van het menschelijk geslacht, en beefde voor den toorn Zijns Vaders. Hij mocht Zijn Goddelijke macht niet aanwenden om aan dit lijden te ontkomen, maar als mensch moest Hij de gevolgen der menschelijke zonde, en het misnoegen des Scheppers over Zijn ongehoorzame schepselen dragen. Dit overstelpte Hem dermate, dat Hij vreesde niet in staat te zijn, met Zijn menschelijke natuur den begonnen strijd met den vorst der duisternis te volbrengen. En zou dit het geval worden, dan was het menschedom reddeloos verloren: Satan zou overwinnaar blijven, en de aarde zijn rijk. De zonden der wereld drukten zwaar op den Heiland en bogen Hem ter aarde, terwijl de toorn Gods, tengevolge der zonde, Zijn leven scheen te zullen vernietigen.

Reeds in den strijd tusschen Christus en Satan, die bij de verzoeking in de woestijn had plaatsgevonden, had het lot van het menschedom op het spel gestaan. De Zoon van God had echter de overwinning behaald, en Satan was voor een tijd van Hem geweken. Thans was hij teruggekeerd voor den laatsten vreeselijken strijd. Gedurende de drie jaren van Christus' omwandeling had de Satan zich op den laatsten kamp voorbereid. Alles stond voor hem op het spel. Wanneer hij hier zijn doel niet bereikte, dan was zijn hoop op de opperheerschappij verdwenen; de koninkrijken der aarde zouden ten slotte Christus' eigendom worden, die „den sterke binden” zou, namelijk Satan, om hem buiten te werpen. Gedurende dit smartelijk tooneel waren de discipelen in den beginne zeer ontsteld, toen zij hun anders zoo rustigen Heere en Meester onder zulk een onuitspre-

[8]

kelijk lijdend gebogen zagen, doch zij waren zeer moede en sliepen eindelijk in, Hem alleen aan Zijn vreeselijken zielsangst overlatende. Na verloop van eenigen tijd gevoelde Jezus behoefte aan mensche-lijke deelneming; Hij richtte Zich met groote inspanning op en ging naar de plaats, waar Hij Zijn discipelen achtergelaten had. Maar geen deelnemende blik begroette Hem na Zijn bangen zielestrijd; de discipelen waren ingeslapen. Ach! wanneer zij geweten hadden, dat dit de laatste nacht was, dien zij hier beneden met hun geliefden Meester zouden doorbrengen, wanneer zij beseft hadden, wat de morgen Hem brengen zou, zij zouden zich gewis niet door den slaap hebben laten overweldigen.

De stem van Jezus maakte hen gedeeltelijk wakker. Zij onderscheidten Zijn over hen heengebogen gestalte, Zijn gelaat en houding, die de grootste uitputting en uiterste krachteloosheid verrieden. Zij waren nauwelijks in staat, in deze droevige gelaatstrekken het gewoonlijk zoo heldere, kalme aangezicht huns Meesters te herkennen. En Zich tot Simon Petrus wendende, zeide Hij: „Simon, slaapt gij? Kunt gij dan niet één uur met mij waken?” O Simon, waar is nu uw toewijding waarop gij u beroemde? Gij, die nog zoo kort geleden verklaarde, dat gij met uw Heere in de gevangenis, ja zelfs in den dood zoudt gaan, gij hebt Hem alleen gelaten in de ure van Zijn verschrikkelijken zielsangst en Zijner verzoeking, en hebt rust gezocht in den slaap!

Johannes, de lievelingsdiscipel, die aan Jezus' borst had gelegen, sliep eveneens. Gewis had de liefde, die Johannes voor Zijn Meester koesterde, hem wakker moeten houden. Zijn vurig gebed had zich met dat van Zijn Heiland moeten vereenigen in de ure van Diens diepste smart. De Zichzelf opofferende Verlosser had geheele nachten op het koude gebergte of in de donkere bosschen doorgebracht om voor Zijn discipelen te bidden, dat hun geloof hen niet verlaten mocht in de ure hunner verzoeking. Indien Jezus nu tot Jakobus en Johannes de vraag gericht had, die Hij hun vroeger deed: „Kunt gij den drinkbeker drinken, dien Ik zal drinken en met den doop gedoopt worden, waarmede Ik gedoopt zal worden?” zij zouden het niet gewaagd hebben Hem te antwoorden: „Wij kunnen.”

Deze gewichtige nachtwake had door de discipelen met een innerlijk heilig worstelen en bidden doorgebracht moeten worden, hetgeen hun kracht zou geschonken hebben, de verschrikkelijke

doodsbenauwdheid van den Zone Gods mede te kunnen aanschouwen. Zij zouden dan, bij den aanblik van Jezus' lijden aan het kruis, tot zekere hoogte den aard van de overweldigende zielesmart, die Hij doorstond, hebben verstaan. Zij hadden zich de woorden, die Hij met het oog op Zijn lijden, dood en opstanding tot hen gesproken had, beter te binnen kunnen brengen; en terwijl zij in deze ure der beproeving als verpletterd werden, zouden toch eenige stralen van hoop de duisternis verlicht en hun geloof versterkt hebben. Hij kende de macht, die de vorst der duisternis zou uitoefenen om de zinnen der discipelen te verwarren, en daarom vermaande Hij hen te waken.

Maar juist in het beslissende oogenblik, toen Jezus aan hun medegevoel en hun vurig gebed de meeste behoefte gevoelde, hadden Zijn uitverkorenen zich aan de sluimering overgegeven. Zij verloren veel door hun ontijdig slapen. Des Heilands lijden en kruisiging zou voor Zijn discipelen een vuurproef zijn. Hun geloof had daarom behoefte aan den bijstand van een meer dan menschelijke macht om staande te blijven, terwijl zij medeaanschouwers zouden zijn der zegepraal over de machten der duisternis. Waren deze uren in den hof in waken met den dierbaren Heiland, en in gebed tot God doorgebracht, dan zouden de discipelen Jezus niet verlaten hebben in de ure Zijner benauwdheid, en Petrus zou niet tot zijn eigen zwakke kracht de toevlucht genomen hebben, toen hij zijn Meester verloochende.

[10]

De zichtbare zwakheid Zijner discipelen verwekte medelijden en bekommring in het hart van den Zone Gods. Hij vroeg Zich af, of zij kracht genoeg bezitten zouden om niet te bezwijken in de verzoeking, die zij als getuigen van Zijn lijden en sterven zouden moeten doorstaan. Hij behandelde hen niet met gestrengheid, maar met het oog op de verzoeking, die hun allen te wachten stond, zeide Hij: „Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.” Getroffen door hun onmacht vond Hij daarop Zelf een verontschuldiging voor hun plichtverzuim jegens Hem, waarom Hij er bijvoegde: „De geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.”

Opnieuw werd nu Jezus door een bovenmenschelijken doodsangst aangegrepen, en half onmachtig en uitgeput, ging Hij terug tot de plaats van Zijn vroegeren strijd. Andermaal zonk Hij ter aarde neder. Zijn smart was zelfs nog grooter dan te voren. De cypressen

[11] en palmboomen waren de stomme getuigen van Zijn zielsangst. Van hun bladerrijke takken drupte de nachtelijke dauw op Zijn uitgestrekte gestalte, alsof de natuur tranen schreide over den strijd haars Makers, dien Hij alleen voerde met de machten der duisternis.

Nog korten tijd te voren had Hij daar gestaan als een machtige ceder, en had den tegenstand, die als een woedende orkaan op Hem losstormde, fier het hoofd geboden. Hardnekkige hoofden en harten vol boosheid hadden tevergeefs beproefd, Hem te verstrikken en te vermeesteren. Hij stond onbeweeglijk in Zijn Goddelijke majesteit als de Zoon van God. Thans was Hij gelijk een geknakte bieze, die door den wilden storm hevig heen en weder geslingerd wordt. Nog slechts wenige uren geleden had Hij in de plechtigste bewoordingen Zijn hart tegenover Zijn discipelen uitgestort, Zijn overeenstemming met den Vader verklaard, en Zijn uitverkoren gemeente met woorden, die Zijn Goddelijke macht openbaarden, in de handen des Vaders overgegeven. Nu echter liet Hij onderdrukte klaagtonen hooren, terwijl Hij zich als tot bescherming aan de koude aarde vastklampte.

De woorden des Heilands drongen tot de ooren der half slapende discipelen door: „Mijn Vader! indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat ik hem drinke, Uw wil geschiede!” De angst van Gods dierbaren Zoon was zoo groot, dat „Zijn zweet werd gelijk groote druppelen bloeds.” Wederom richtte Hij Zich wankelende op; Zijn menschelijk hart verlangde naar het medegevoel Zijner discipelen en Hij richtte Zijn schreden naar de plaats, waar zij sliepen. Ditmaal sprak Hij niet tot hen, maar Zich omkeerende zocht Hij weder Zijn vorige verblijfplaats op en viel neder, overstelpt door de verschrikking der uiterste duisternis. De menschelijke natuur van den Zoon Gods sidderde in deze ure der beproeving.

[12] Het vreeselijk oogenblik, dat over de toekomst der wereld beslissen zou, was gekomen. De hemelsche scharen wachtten in de grootste spanning op den uitslag. Het lot der menschenkinderen schommelde in de weegschaal. Thans stond het nog in de macht van Christus, te weigeren dezen beker te drinken, die voor het zondige menschengeslacht bestemd was. Hij kon Zich het bloedzweet van het voorhoofd wisschen, en den mensch in zijn goddeloosheid laten ten onder gaan. Zal de Zoon des almachtigen Gods werkelijk den bitteren kelk der vernedering en des doods ledigen? Zal de Onschuldige de gevolgen van Gods vloek dragen, om de schuldigen te redden? Bevend komen

de woorden over Jezus' lippen: „Mijn Vader! indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan, doch niet gelijk ik wil, maar gelijk Gij wilt.”

Driemaal bidt Hij dezelfde woorden. Driemaal schrikt Zijn menschelijke natuur voor het offer terug, dat de kroon op Zijn werk zal zetten. Nu overweegt de Verlosser echter in Zijn geest de geschiedenis des menschdoms; Hij ziet, dat de overtreders der wet, wanneer zij aan zichzelf overgelaten worden, volgens het oordeel Zijns Vaders, moeten omkomen. Hij beseft de kracht der zonde, en het volkomen onvermogen der menschen, zichzelf te redden. De smarten en ellenden eener veroordeelde wereld aanschouwt Hij. Hij overdenkt het noodlot dat haar en Zijn geliefden discipelen te wachten staat, maar bovenal de liefde des Vaders, Die de wereld behouden wil, — en Zijn besluit is genomen. Hij wil den mensch redden, het koste wat het wil. Hij aanvaardt den kruisdood, opdat millioenen, die anders in het verderf zouden moeten verzinken, door Hem het eeuwige leven mogen gewinnen. Hij heeft immers de hemelsche gewesten verlaten, waar enkel reinheid, geluk en heerlijkheid woonden, om het ééne verloren schaap te redden, de eenige wereld, die door ongehoorzaamheid gevallen was, en Hij wil zich niet onttrekken aan de zending, die Hij op Zich genomen heeft! Toen Hij dit besluit genomen en aldus beslist had, viel Hij als dood op de aarde, waarvan Hij zich gedeeltelijk had opgericht. [13]

Waar waren nu Zijn discipelen, om hun handen teederlijk onder het hoofd van hun vermoeiden Meester te leggen, en het voorhoofd nat te maken van Hem, Die zooveel meer geleden had, dan menschen vermogen te lijden? De Heiland moest de pers alleen treden, en niemand der volken was met Hem; nochtans was Hij niet alleen. Immers had Hij gezegd: „Ik en de Vader zijn één!” God leed met Zijn Zoon. De mensch kan het offer, dat het den Almachtige kostte om Zijn Zoon over te geven tot smaadheden, zielsangsten en den bitteren dood, nimmer begrijpen. Maar in deze overgave ligt het bewijs der onbegrensde liefde des Vaders voor den mensch.

De engelen, die in den hemel onder Christus' bevel gestaan hebben, zouden Hem gaarne hebben bijgestaan. Maar het lag niet in hun macht, Zijn smart te verlichten. Zij hadden nooit het gewicht der zonden eener verdorven wereld gevoeld, en zij zagen met verwondering dat Gods eenigen Zoon zulk een onuitsprekelijk lijden

moest doorstaan. Ofschoon de discipelen verzuimd hadden, hun Heere in de ure der verzoeking deelnemend ter zijde te staan, was toch de gansche hemel met deelneming vervuld, en wachtten de heilige engelen met angstige bezorgdheid op den uitslag. In dezen zwaren strijd werd een engel van den troon Gods afgezonden, om den neergebogen Verlosser weer op te richten (Luk. 22 : 43).

[14] De Heiland stond op, zocht Zijn discipelen en vond hen voor de derde maal in een diepen slaap. Zijn woorden deden hen echter ontwaken: „Slaapt nu voort, en rust; ziet de ure is nabij gekomen, en de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.” En terwijl Hij deze woorden sprak, hoorde men reeds in de stilte van den nacht de voetstappen der schare, die Hem zocht. Judas was de aanvoerder, en dicht achter Hem volgde de Hoogepriester. Jezus wendde Zich tot Zijn discipelen, toen de vijanden naderden, en zeide: „Staat op, laat ons gaan, ziet, hij is nabij, die Mij verraadt.” Het gelaat des Heilands teekende kalme waardigheid; geen spoor van den zooeven doorgestanen vreeselijken zielsangst was aan Hem zichtbaar, als Hij voorwaarts ging om Zijn verrader te ontmoeten.

Hij plaatste Zich voor de bende en vroeg: „Wien zoekt gij?” Zij antwoordden: „Jezus, den Nazarener.” Jezus antwoordde: „Ik ben het.” Toen Hij deze woorden gesproken had, week de schare terug, en priester, overste, soldaten en zelfs Judas vielen machteloos ter aarde. Dit verschaft Jezus voldoende gelegenheid om hen te ontvluchten, wanneer Hij dit had willen doen. Hij stond echter in Zijn gansche heerlijkheid midden onder de ruwe en hartelooze schare. Toen Hij antwoordde: „Ik ben het,” trad de engel Gods tusschen Hem en Zijn moordenaren, die des Heilands aangezicht van een hemelsch licht omstraald zagen. Hun verstokte harten werden van schrik vervuld. Niet in staat zich een oogenblik langer staande te houden in de tegenwoordigheid dezer Goddelijke majesteit, vielen zij ter aarde.

[15] De engel trok zich terug; het licht verdween; Jezus bleef staan, rustig en vastberaden; het licht der maan viel op Zijn bleek gelaat, en nog altijd was Hij omgeven door een schare van ter aarde geworpen, hulpelooze menschen. terwijl Zijn discipelen te zeer verbaasd waren, om een woord te kunnen zeggen. Toen de engel teruggetreden was, sprongen de Romeinsche soldaten op hun voeten, en in vereeniging met de Priesters en Judas schaarden zij zich om Christus, wellicht beschaamd over hun zwakheid en vol bezorgdheid, dat Hij hun toch

nog ontkomen zou. Wederom vroegde de Verlosser: „Wien zoekt gij?” En andermaal antwoordden zij: „Jezus, den Nazarener.” De Heiland zeide daarop: „Ik heb u gezegd, dat Ik het ben. Indien gij dan Mij zoekt, zoo laat dezen heengaan.” In dit uur der vernedering dacht Jezus niet aan Zichzelve, maar aan Zijn geliefde discipelen. Hij wenschte hen voor alle onnoodige inspanning hunner krachten te sparen.

Judas, de verrader, vergat zijn rol niet, maar liep op Jezus toe, vatte Zijn hand als die van een vertrouwd vriend en groette Hem met den kus des verraads. Jezus zeide tot hem: „Vriend, waartoe zijt gij hier gekomen?” Zijn stem beefde van ontroering, toen Hij vervolgens deze woorden tot den verrader richtte: „Judas! verraadt gij den Zoon des menschen met een kus?” Deze hartroerende woorden hadden het geweten van den verrader wakker en zijn verstokt hart week moeten maken; maar alle gevoel van eer, trouw of medelijden was hem vreemd geworden. Hij stond daar trotsch en vermetel en toonde niet de minste neiging tot berouw. Hij had zich aan den Satan overgegeven, en bezat de macht niet hem te wederstaan. Jezus ontweek den kus van den verrader niet. Waarlijk, hierin geeft Hij ons een voorbeeld van vergeving, liefde en medelijden, zonder weerga.

Ofschoon de moordlustige schare verrast en verschrikt was door hetgeen zij gezien en gehoord had, keerden toch haar vermetelheid en driestheid terug, toen zij allen zagen, met welk een onbevreesdheid Judas den persoon naderde, dien zij zoeven verheerlijkt hadden gezien. Zij sloegen nu de handen aan Jezus en maakten aanstalten om die zegenrijke handen, die nooit iets anders dan goed gedaan hadden, te boeien.

Toen de discipelen al deze sterke mannen uitgestrekt en hulpe- [16]
loos op den grond zagen liggen, dachten zij, dat hun Meester zeker niet toelaten zou, dat zij Hem grepen; want dezelfde macht, die de krijgsbende nederwierp, kon hen ook in dezen machteloos toestand doen blijven, totdat Jezus met Zijn discipelen ongedeerd buiten hun bereik zou zijn gekomen. Zij waren teleurgesteld en verontrust, toen zij zagen, dat touwen voor den dag werden gehaald, om de handen te binden van Hem, Dien zij liefhadden. Petrus trok in hevigen toorn zijn zwaard en hieuw den dienstknecht des hoogepriesters het oor af.

Toen Jezus zag, wat Petrus gedaan had, maakte Hij Zijn handen los, ofschoon de Romeinsche soldaten ze reeds vasthielden, en terwijl Hij zeide: „Laat hen tot hiertoe geworden,” raakte Hij het verwonde oor aan en terstond werd het geheeld. Daarop zeide Hij tot Petrus: „Keer uw zwaard weder in zijne plaats; want allen, die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan. Of meent gij, dat Ik Mijnen Vader nu niet kan bidden, en Hij zal Mij meer dan twaalf legioenen engelen toezenden? Hoe zouden dan de Schriften vervuld worden, die zeggen, dat het alzoo geschieden moet? Zou Ik den beker niet drinken, dien Mijn Vader Mij gegeven heeft?” Daarna wendde zich Jezus tot den hoogepriester en de oversten des tempels, die zich bij de bloeddorstige schare hadden aangesloten, en zeide: „Gij zijt uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen eenen moordenaar om Mij te vangen; dagelijks was Ik bij u, leerende in den tempel, en gij hebt Mij niet gegrepen; doch dit alles is geschied, opdat de Schriften zouden vervuld worden.”

[17] Toen de discipelen zagen, dat Jezus Zich niet uit de handen Zijner vijanden bevrijdde, maar hun toeliet Hem te grijpen en te binden, gevoelden zij zich gekrenkt, wijl Hij Zichzelf en hen aan zulk een vernedering ging blootstellen. Zij hadden zoeven een bewijs van Zijn macht gezien, toen Hij degenen, die gekomen waren om Hem te vangen, neergeveld en het oor van den dienstknecht geheeld had, en zij wisten zeer goed, dat Hij Zich uit de handen van deze moordlustige bende verlossen kon, indien Hij wilde. Zij morden tegen Hem, wijl Hij dit niet deed, en gekrenkt en doodelijk verschrikt over dit onverklaarbaar gedrag, verlieten zij Hem en vloden. En nu bevond zich de Heiland alleen, in handen Zijner doodsvijanden en werd uit den hof weggeleid.

AAN HET KRUIS

De Zoon van God werd de gehoorzaal van een aardsch gerechtshof binnengeleid, om door zondige menschen bespot en ter dood veroordeeld te worden. „Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld.” De Majesteit des hemels onderwierp Zich om den smaad, den hoorn en de beschimping te dragen, „een spot der menschen, een verachting des volks” te zijn. „Hij gaf Zijnen rug dengenen, die Hem sloegen, en

Zijne wangen dengenen, die Hem het haar uitplukten; Zijn aangezicht verborg Hij niet voor smaadheden en speeksel.”

Satan hitste de lafhartige menigte door priesters en oversten aan gevoerd, tot gruwelijke smaadheden op om, ware het mogelijk, den Heiland tot wedervergelding te bewegen, of Hem te nopen, Zich door een wonder uit de handen Zijner vervolgers te bevrijden, ten einde alzoo het verlossingsplan te verijdelen. Een enkele vlek op Zijn aardsche leven, een terugbeven Zijner menschenlijke natuur voor de verschrikkelijke verzoeking, die Hij moest doorstaan, zou het Lam Gods tot een onvolkomen offer, en de verlossing van het menschenlijk geslacht tot een onmogelijkheid gemaakt hebben. Maar Hij, Die de hemelsche heirscharen kon bevelen en in een oogenblik legioenen heilige engelen, waarvan een enkele deze gruwelijke menigte oogenblikkelijk ter neergeveld zou hebben, te hulp had kunnen roepen; — Hij, Die in staat was Zijn pijnigers door den glans Zijner Goddelijke Majesteit ter neder te werpen, onderwierp Zich met waardige gelatenheid aan de grofste smaadreden en mishandelingen. „Als dezelve geëischt werd, toen werd Hij verdrukt; doch Hij deed Zijnen mond niet open; als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzoo deed Hij zijnen mond niet open.” Het lag in het plan der verlossing, dat Hij den spot en den hoon der goddelooze menschen dulden moest; en Hij nam dit alles op Zich, toen Hij des menschen Verlosser werd. Zoolang Hij hier op deze wereld in knechtsgestalte leefde, moest Hij allerlei smaadheden en slagen met zachtmoedigheid verdragen, om zodoende den menschenkinderen een voorbeeld van geduldig lijden te geven. De engelen Gods. schreven elke beleedigende blik, elk hoonend woord en elke smadelijke behandeling, waardoor hun geliefde Gebieder gekrenkt werd, getrouw op. En eenmaal zal er voor deze onwaardige menschen, die den Heere des hemels smaadden en in het kalme, bleeke aangezicht spuwden, een dag aanbreken, waarop zij datzelfde aangezicht aanschouwen zullen, maar dan in Zijn heerlijkheid helderder schitterende dan de zon. In dien verschrikkelijken dag zullen zij uitroepen: „Bergen valt op ons, en heuvelen bedekt ons voor het aangezicht van Hem, Die op den troon zit, en voor den toorn des Lams.” De trotsche Annas, de listige Kajafas en de onrechtvaardige Pilatus zullen dan voor Christus' rechterstoel staan,

[18]

[19]

en geen genade vinden in de oogen van Hem, Wien zij geen recht of mededoogen gunden.

Satans woede was zeer groot, toen hij zag, dat al de gruweldaden, waartoe hij de Joden tegen Christus aangespoord had, niet in staat waren ook zelfs het zachtste gemor aan des Heilands lippen te doen ontglippen. Ofschoon Hij 's menschen natuur aangenomen had, openbaarde Hij toch een Goddelijke standvastigheid, en week niet in het geringste van den wil Zijns Vaders af.

Wie kan de liefde vatten, die hier ten toon werd gespreid? Aanschouw een oogenblik den zachtmoedigen Lijder! Hij, door den huichelachtigen raad ter dood veroordeeld, staat geboeid midden in de zaal. De rechters en overheid hebben hun waardigheid geheel vergeten, en overladen den Zoon van God met de grofste laagheden. Over Zijn nederige geboorte veroorloven zij zich allerlei lage spotternijen en beledigingen. Met Zijn Messiaswaardigheid wordt op dezelfde wijze den draak gestoken. Er wordt een oud kleed over Zijn hoofd geworpen, om Hem te blinddoeken, en nu deze, dan gene slaat Hem in het aangezicht, zeggende: „Profeteer ons, Christus, wie is het, die U geslagen heeft?” Nadat dit spel eenigen tijd geduurd heeft, wordt dit kleed weggenomen en een ellendige spuwt Hem verachtelijk in het aangezicht. De Heiland vergeldt echter noch door woord, noch door blik de Hem aangedane beledigingen dezer verblinde zielen. Jezus wordt nu heen en weder gestooten en op zulk een wijze beledigd en mishandeld, dat de Romeinsche soldaten zich eindelijk daarover schamen en zich ergeren, dat een mensch, tegen wien niets bewezen is geworden zich zulk een ruwe behandeling moet laten welgevallen. Zij beschuldigen daarom de Joodsche overheid, dat zij zich een recht aanmatigt, dat haar niet toekomt.

[20] Straks wordt de Heiland tot Pilatus en door dezen naar Herodes gezonden. Deze laatste is zeer begeerig Jezus te zien en zou ook gaarne zien, dat Jezus tot zijn vermaak een wonder deed. Als Jezus op al zijn vragen geen antwoord geeft, begint ook hij Hem te bespotten. En als iemand hem den Koning Israëls noemt, zegt Herodes lachend: „Is Hij een Koning? Dan moet Hij ook een koninklijk kleed dragen; kroont Hem, doet Hem een purperen mantel om en vereert Hem als uw Koning.” Op bevel van Herodes wordt nu van scherpgedoornde ranken een kroon gevlochten, en Hem op het gezalfde hoofd gedrukt. Een oude purpere mantel, een-maal het eigendom van een koning,

wordt om Zijn edele gestalte gehangen. Vervolgens wordt Hij op een verhooging geplaatst, die men spottend Zijn troon noemt, en wordt Hem een rietstok als scepter in de hand gedrukt. Onder duivelsch gelach buigt zich de ruwe, diepgezonken menigte, aange- moedigd door koning en priesters, hoonende voor Hem neder en begroet Hem als Koning.

Intusschen ontrukkt een bloeddorstige hand Hem den rietstok en slaat Hem er mede op het hoofd, waardoor de scherpe doornen Hem in de slapen dringen en het bloed uit de opengereten aderen over het aangezicht in den baard vloeit.

Straks tot Pilatus teruggevoerd, laat deze Hem geeselen, waardoor het vleesch Hem over den geheelen rug van de schouders tot de heupen wordt opengescheurd en het bloed op den grond druppelt. En dit alles om der zonde wil! Niets dan oneindige liefde, die de engelen verbaasde, en de duivelen moest beschamen, had Christus kunnen bewegen Zijn troon en heerlijkheid te verlaten, om op deze zondige wereld, als de meest verachte en onwaardigste onder de menschen, bespot, verguisd en verworpen te worden.

Onder luid gejuich werd Jezus eindelijk weggevoerd om gekruisigd te worden. Het nieuws Zijner veroordeeling had zich als een loopend vuur door Jeruzalem verspreid, en duizenden harten met schrik en angst vervuld, ofschoon er ook zeer velen waren, bij wie het, door de leeringen van Jezus pijnlijk getroffen, een boosaardige vreugde verwekte. Een groote menigte volgde den Heiland naar Golgotha. Sommigen bespotten en belachten Hem, enkelen verkondigden echter met tranen Zijn lof. Hier hoort men een voorheen sprakeloze vertellen, hoe zijn mond geopend is; daar deelt een blinde, die met tranen in de oogen zijn Heelmeester aanziet mede, hoe Hij hem het gezicht teruggegeven heeft, ginds stond iemand in het midden van een groepje met een ernstige stem te verhalen, hoe Christus hem van de dooden had opgewekt. Zij alien verlangden te weten, wat Christus gedaan had, dat Hij nu als een gemeen misdadiger behandeld werd. Nog maar weinige dagen geleden had deze zelfde schare Hem met blijde Hosannakreten en wuivende palmtakken begroet, toen hij in triomf Jeruzalem binnenreed.

De priesters hadden zich door een belofte verbonden, geen Zijner volgelingen lastig te vallen, in geval Jezus hun zou worden overgelerd. Daarom liet men toe, dat menschen uit alle klassen naar het

[21]

[22]

[23] schouwspel van den gruwel- dood stroomden en Jeruzalem bijna ledig liep. De discipelen en geloovigen uit den omtrek sloten zich bij de menigte aan, die Jezus naar den heuvel Golgotha volgde: de moeder van Jezus bevond zich ook onder hen, ondersteund door Johannes, den discipel, dien Jezus liefhad. Haar hart was met onbeschrijflijken angst vervuld, en zij hoopte evenals de discipelen, dat dit verschrikkelijk tooneel veranderen zoude, dat het Jezus' oogmerk was, Zijn macht te toonen en voor Zijn vijanden als de Zoon van God te verschijnen. Dan weder ontzonk de moeder het hart, als zij zich de woorden herinnerde, waarmede Hij nog kort geleden op de dingen wees, die op dezen dag zouden plaats vinden.

Jezus was nauwelijks voorbij de deur van het rechthuis van Pilatus gekomen, toen het kruis, dat voor Barabbas bestemd was, naar buiten gebracht en op Zijn schouders gelegd werd. Evenzoo werden ook kruisen gelegd op de metgezellen van Barabbas, die veroordeeld waren, om tegelijk met Jezus den kruisdood te ondergaan. De Heiland had Zijn last nog maar een korten afstand gedragen, toen Hij, wellicht uitgeput door bloedverlies, buitengewone vermoeidheid en pijn, machteloos dreigde ter aarde te storten. Hoe vurig verlangde het hart Zijner moeder, toen Hij daar henen- schreed onder de volle zwaarte van het kruis, Zijn gewond hoofd met haar handen liefderijk te ondersteunen, en Zijn aangezicht, dat zij zoo menigmaal aan haar boezem had gedrukt, met een weinig water te verfrisschen! Helaas! dit treurig voorrecht werd haar niet gegund.

De priesters en oversten gevoelden niet het minste medelijden met hun lijdend offer; doch zij zagen, dat het Hem onmogelijk was, het foltertuig nog verder te dragen. Zij waren verlegen, waar zij iemand vinden zouden, die genegen was, het kruis naar Golgotha te dragen. De Joden konden het niet doen, omdat het hen verontreinigen zoude, en hun het recht zou benemen tot de viering van het aanstaand Paaschfeest.

[24] Terwijl zij nog overlegden, wat hun te doen stond, kwam Simon van Cyrene in tegenovergestelde richting dien weg langs. Toen hij tot de menigte genaderd was, werd hij door opstoking der priesters gegrepen en gedwongen het kruis van Christus te dragen. De zonen van Simon behoorden tot de discipelen van Jezus, hij zelf echter had nooit tot Jezus in betrekking gestaan. Deze hem opgedragen taak werd hem tot rijken zegen. Het kruis, dat hij genoodzaakt was te

dragen, werd het middel tot zijn bekeering. Diep medelijden met Jezus greep hem aan; en al hetgeen er op Golgotha geschiedde, alsmede de woorden, die hij den Heiland hoorde uitspreken, wekten bij hem de overtuiging, dat Jezus de Zoon van God, de beloofde Messias was. Later bleef Simon den Heere altijd dankbaar voor Zijn wonderbare leiding, die hem in de gelegenheid gebracht had, den Zaligmaker dezen dienst te bewijzen, en voor zichzelf de bewijzen te bekomen, dat Jezus de Heiland der wereld was.

Toen het scheen, alsof Jezus onder het kruis dood neder- zinken zou, braken vele vrouwen, die, ofschoon niet in Christus geloovende, nochtans door Zijn lijden getroffen waren, in luid geween uit. Zoodra Jezus zich hersteld had, zag Hij hen met teeder mededoogen aan. Hij wist, dat zij Hem niet beklagden, omdat Hij een leeraar was van God gezonden, maar door gewone menschelijke teerhartigheid daartoe gedrongen. En terwijl Hij op de weenende vrouwen blikte, zeide Hij: „Gij dochters van Jeruzalem! weent niet over Mij, maar weent over uzelf en over uwe kinderen.” Jezus verachtte hun tranen niet, maar het medelijden, dat zij met Hem toonden te hebben, roerde in Zijn eigen hart een snaar aan van dieper innerlijk medelijden met hen. Hij vergat Zijn eigen leed, wanneer Hij Zich het toekomstige lot van Jeruzalem voor oogen stelde. Enkele uren geleden had het volk uitgeroepen: „Zijn bloed kome over ons en onze kinderen.” Hoe verblind hadden zij geroepen, dat het oordeel over hen mocht komen, hetwelk zij maar al te spoedig zouden moeten dragen! Vele der vrouwen, die ter wille van Jezus weenden, moesten met hun kinderen bij de belegering van Jeruzalem omkomen.

Bij des Heilands intocht binnen Jeruzalem waren de verwachtingen Zijner discipelen op het hoogst gespannen. Zij hadden zich toen dicht om hun Meester geschaard, en beschouwden het als een groote eer met Hem verbonden te zijn. Thans in Zijn vernedering volgden zij Hem van verre. Hun harten waren met teleurstellingen en bedrogen hoop vervuld. Hoezeer werden nu de woorden van Jezus vervuld, toen Hij zeide: „In dezen nacht zult gij allen aan Mij geërgerd worden, want er staat geschreven: Ik zal den Herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden.” Niettemin koesterden de discipelen de zwakke hoop, dat hun Meester Zich nog in het laatste oogenblik openbaren en Zich uit het geweld Zijner vijanden verlossen zou.

[25]

Toen zij op de strafplaats aankwamen, werden de veroordeelden op de martelpalen gebonden. Terwijl de beide moordenaars zich uit alle macht verzetten tegen degenen, die hen aan het kruis moesten nagelen, bood Jezus niet den minsten tegenstand. Zijn moeder zag het aan in pijnlijke onzekerheid, hopende, dat Hij een wonder doen, en Zichzelf verlossen zou. Zekerlijk zou Hij, Die dooden het leven teruggegeven had, zoo dacht zij, Zich niet aan den kruisdood onderwerpen. Welk een angst verscheurde haar hart, als zij de foltering en den smaad van haar Zoon aanzag, terwijl zij niet in staat was Hem in Zijn lijden bij te staan. Hoe bitter waren haar kommer en haar teleurstelling! Zou zij haar geloof, dat Hij de ware Messias was, laten varen? Zou de Zoon van God werkelijk gedoogen, dat men Hem zulk een gruwzamen en smadelijken dood aandeed? Zij zag, hoe Zijn handen op het kruis uitgestrekt werden. En nu werden de hamer en nagels te voorschijn gehaald en Zijn handen en voeten doorboord.

[26] Jezus uitte geen klacht; Zijn aangezicht was bleek en kalm, maar groote zweetdruppels parelden op Zijn voor- hoofd. Daar was geen medelijdende hand, om het angstzweet af te wisschen, noch een medelijdend woord of blik van onwankelbare trouw om Zijn menschelijk hart te versterken. „Hij trad de pers alleen, en niemand der volken was met Hem.” Terwijl de soldaten hun vreeselijk werk volbrachten, en Hij de verschrikkelijkste doodsmart uitstond, bad Jezus voor Zijn vijanden, zeggende: „Vader! vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen.” Zijn geest werd van Zijn eigen lijden afgebracht en bij de zonde Zijner vervolgers bepaald en verder bij de verschrikkelijke hoewel rechtvaardige vergelding, die hun deel zou zijn. Hij beklaagde hen van harte vanwege hun schuld en onwetendheid. Hij sprak geen vloek of verwensching uit tegen de soldaten, die Hem zoo gruwzaam behandelden, noch riep Hij de wraak Gods in tegen de oversten en priesters, die als oorzaak van al Zijn lijden, er thans trotsch op waren, dat zij hun doel bereikt hadden. De Heiland uitte slechts de bede, dat het hun vergeven mocht worden, — „want zij weten niet, wat zij doen.”

Hadden zij geweten, dat zij Dengene, Die gekomen was om het zondige menschengeslacht van eeuwig verderf te redden, de martelingen van den kruisdood deden ondergaan, zij zouden van schrik en gewetenswroeging vergaan zijn. Hun onwetendheid kon echter

de schuld niet van hen afwenden, want het was juist hun voorrecht, den Heiland te kennen en als hun Verlosser aan te nemen. Maar zij verwierpen elk bewijs, en zondigden niet alleen tegen den hemel, doordien zij den Koning der heerlijkheid kruisigden, maar vergrepen zich ook tegen het algemeen gevoel van recht en menselijkheid, doordien zij een onschuldige ombrachten. Jezus verkreeg aldus het recht van Middelaar te zijn voor de menschen, in de tegenwoordigheid des Vaders. Het gebed van Christus voor Zijn vijanden omvatte de gansche aarde, en sloot alle daarop levende zondaren, tot het einde der wereld, in. Nadat men Jezus aan het kruis genageld had, werd het door eenige sterke mannen opgeheven, en met hevig stooten in den grond geplant, hetgeen den Heiland de ontzaglijkste pijnen veroorzaakte. Nu begon een verschrikkelijk spel. Priesters, oversten en schriftgeleerden vergaten de waardigheid van hun heilig ambt, en vereenigden zich met het gepeupel in bespotting en beschimping van den gekruisigden Zoon van God, terwijl zij Hem toeriepen: „Indien gij de koning der Joden zijt, zoo help u zelven.” En sommigen antwoordden spottend: „Anderen heeft Hij verlost, Zichzelven kan Hij niet verlossen. Indien Hij de koning Israels is, zoo kome Hij nu af van het kruis, en wij zullen in Hem gelooven. Hij heeft op God betrouwd: dat Hij Hem nu verlosse, indien Hij Hem wèl wil! want Hij heeft gezegd: „Ik ben Gods Zoon.” En die voorbijgingen lasterden Hem, schuddende hun hoofden, en zeggende: „Ha: Gij die den tempel afbreekt, en in drie dagen opbouwt, behoud Uzelven, en kom af van het kruis.”

[27]

Deze mannen, die zich uitgaven voor uitleggers der profetieën, herhaalden onbewust dezelfde woorden, die de Heilige Geest door de profeten voorzegde, dat bij deze gelegenheid geuit zouden worden. In hun blindheid bemerkten zij evenwel niet, dat zij daardoor de profetieën vervulden. De hoogwaardigheidsbekleeders des tempels, de verstokte soldaten, de lage misdadiger aan het kruis en de ruwe en hardvochtige menigte, allen vereenigden zich in hun versmading van Christus. De misdadigers, die met Christus gekruisigd werden, leden dezelfde lichaamssmartten, doch een hunner werd door de smart nog meer verhard en tot het uiterste gebracht. Hoonend sprak hij tot Jezus: „Indien Gij de Messias zijt, zoo verlos Uzelven en ons.” De andere misdadiger was niet zoo'n verhard booswicht. Zijn zedelijk bewustzijn was door slecht gezelschap verdorven, maar

[28]

zijn ongerechtigheid was niet zoo groot als van velen dergenen, die rondom het kruis stonden en den Heiland hoonden.

Evenals zijn volk had ook hij geloofd, dat de Messias binnenkort zou komen. Hij had Jezus gehoord, en was door Zijne leerredenen overtuigd geworden; door den invloed der priesters en oversten was hij echter van Hem afkeering gemaakt. Hij had getracht de stem van zijn geweten door zingenot tot zwijgen te brengen. Slecht gezelschap had hem steeds verder en verder op den weg der zonde doen afdwalen, tot hij eindelijk als een misdadiger gevangengenomen en tot den kruisdood veroordeeld werd. Gedurende het verhoor was hij met den Heiland in het rechthuis geweest, en daarna met Hem naar Golgotha gevoerd. Hij had gehoord, hoe Pilatus verklaarde, dat hij geen schuld in Hem vond; hij had het Goddelijke in het optreden van Christus erkend, en Zijn bede om vergeving voor Zijn vervolgers vernomen. In zijn hart geloofde hij, dat Jezus de Zoon van God was. Toen hij nu de lasterende woorden van zijn lotgenoot vernam, bestrafte hij dezen, zeggende: „Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt? En wij toch rechtvaardiglijk; want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben; maar Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.” En als zijn hart zich daarna voor Christus opende, verlichtte een hemelsch licht zijn geest. In den geslagen, gelasterden Jezus, die daar aan het kruis hing, zag hij zijn Verlosser, zijn eenige hoop, en wendde hij zich in ootmoedig geloof tot Hem met de bede: „Heere! gedenk mijner als Gij in Uw koninkrijk zult gekomen zijn.” En Jezus zeide tot hem: „Voorwaar! Ik zeg u heden, gij zult met Mij in het Paradijs zijn.” Jezus beloofde den boetvaardigen zondaar niet, dat hij op den dag der kruisiging met hem naar het Paradijs zou gaan. Hijzelf ging eerst drie dagen later heen tot Zijn Vader, want Jezus zeide tot Maria Magdalena op den opstandings- morgen: „Raak Mij niet aan, want ik ben nog niet opgevaren tot Mijnen Vader; maar ga heen tot Mijne broeders en zeg hun: Ik vare op tot Mijnen Vader en uwen Vader, en tot Mijnen God en uwen God.” Toch verzekerde Hij den boetvaardigen moordenaar: „Waarlijk, Ik zeg u heden,” om als het ware zijn hart de volle, onwankelbare verzekering te schenken, dat Hij op dit oogenblik, terwijl Hij smaadt en vervolging leed, de macht bezat, om zondaren te redden. Hij was des menschen Middelaar bij den Vader, doordien Hij nog dezelfde macht had, als voorheen, toen Hij de kranken genas en de dooden tot het leven terugriep: het

[29]

was Zijn Goddelijk recht, op dezen dag den berouwhebbenden, geloovigen zondaar de belofte te schenken: „Gij zult met Mij in het Paradijs zijn.”

De aan het kruis verhoogde Heiland, Die smarten en bespottingen verdroeg, werd door een met schuld beladen, stervende ziel gezocht, die Dengene, welke als een misdadiger gekruisigd werd, geloovig erkende als den Heiland der wereld. Terwijl de oversten der Joden Hem verloochenden, en zelfs de discipelen aan Zijn Godheid twijfelden, noemde deze arme misdadiger op den drempel der eeuwigheid, aan het einde van den tijd zijner voorbereiding, Jezus zijn Heere! Er waren altijd velen bereid, Hem als hun Heere en Meester te vereeren, wanneer Hij wonderen deed en zoo was het ook, nadat Hij uit het graf was opgestaan; doch niemand noemde hem „Heere”, toen Hij stervende aan het kruis hing, uitgenomen de boetvaardige moordenaar. Gedurende den ganschen tijd van des Heilands openbaar leven hadden er geen aangename woorden in Zijn ooren geklonken, dan deze geloofstaal van de lippen van den gekruisigden misdadiger, te midden der spotternijen en lasteringen der menigte. [30]

De vijanden van Jezus zagen met ongeduldige spanning uit naar Zijn sterven. Zij verbeeldden zich, dat deze gebeurtenis de geruchten omtrent Zijn hemelsche macht en opzienbarende wonderdaden zou doen verstommen. Zij vleiden zich met de gedachte, dat zij niet langer voor Zijn invloed behoeften te beven. De gevoellooze soldaten, die Jezus aan het kruis geklonken hadden, verdeelden Zijn kleederen onder zich en geraakten met elkander in twist over een rok zonder naad. Eindelijk besloten zij door het lot te beslissen, wiens eigendom hij zou zijn. De pen van den door Gods Geest bezielde schrijver had dit tooneel nauwkeurig beschreven, honderden jaren voor het plaats vond. David zegt hiervan in den 22sten psalm: „Zij deelen Mijne kleederen onder zich, en werpen het lot over Mijn gewaad.”

Christus' zending op deze aarde was nu bijna ten einde. Zijn tong was zeer droog en Hij zeide: „Mij dorst.” Daar stond dan een vat vol edik en zij vulden een spons met edik, en brachten ze aan Zijn mond. De Vorst des levens en der heerlijkheid was nu tot den dood genaderd, als een losprijs voor het menschelijk geslacht. De zonde der wereld, die Hij op Zich genomen had, deed Hem, als den plaatsbekleeder der menschen den toorn des Vaders dragen, mengde

haar alsem in den lijdensbeker, dien Hij dronk en Zijn hart deed breken. De dood is geen engel der barmhartigheid; de natuur des menschen schrikt altijd terug bij de gedachte aan de ontbinding, die het gevolg der zonde is. Toch was het niet de vrees voor den dood, welke Jezus den onbeschrijflijken doodsangst veroorzaakte. Door zulk een veronderstelling zou Hij, wat moed en standvastigheid betreffen, beneden de martelaren hebben gestaan, want velen van

[31] hen, die voor hun geloof stierven en zich met blijdschap aan allerlei
[32] folteringen zelfs den dood onderwierpen, verheugden zich, dat zij waardig geacht waren voor Christus te lijden. Christus was de Vorst der lijdenden; het was echter niet lichamelijke smart, die Hem met schrik en vertwijfeling vervulde; het was het besef van de boosaardigheid der zonde, het bewustzijn der diepe verdorvenheid van den mensch, doordien de mensch zóó vertrouwd geworden is met de zonde, dat hij voor haar afschuwelijkheid geen oog meer heeft, en deze daardoor zoo diep in zijn hart wortel kon schieten, dat het bijna onmogelijk is, haar uit te roeien. Het was de zonden- schuld, die des Vaders toorn op Hem, als 's menschen plaatsvervanger, legde, en die het hart van Gods Zoon brak. Iedere smart, die Hij aan het kruis droeg, iedere druppel bloed, die van Zijn hoofd, handen of voeten vloeide, de doodsstrijd, die Zijn lichaam martelde, en de onuitsprekelijke angst, die Zijn ziel vervulde, toen Zijn Vader het aangezicht voor Hem verborg, dit alles spreekt tot den mensch en zegt: Het is uit liefde tot u, dat de Zoon van God gewillig was, zich met de afschuwelijke zonde te belasten; om uwentwil verwoest Hij het rijk des doods, opent Hij de poorten van het Paradijs en schenkt het eeuwige leven, Hij, Die de woedende baren door Zijn woord stilde, Die op de schuimende golven wandelde, Die de duivelen voor Zich deed sidderen en voor Wiens aanraking de ziekten vloten, Die de oogen der blinden opende en de dooden in het leven terugriep, offert Zichzelf aan het kruis als een volkomen offer voor het menschdom. Satan bestormde het hart van Jezus met grimmige verzoeken. De zonde, die in Zijn oog zoo hatelijk was, werd op Hem gehoopt, tot Hij boog onder den last. Geen wonder, dat Zijn menschenlijke natuur sidderde in deze verschrikkelijke ure. De engelen waren met

[33] verbazing ge- tuigen van den vertwijfelenden zielestrijd, die zoo verre het lichamenlijk lijden overtrof, dat Hij het laatste nauwelijks

gevoelde. De hemelsche scharen bedekten hun aangezichten voor dit vreeselijk schouwspel.

De onbezielde natuur gaf haar deelneming met haar gelasterden en stervenden Schepper te kennen. De zon weigerde langer getuige te zijn van dit schriktooneel. Haar buitengewoon schitterende stralen verlichtten de aarde tot den middag, toen scheen zij plotseling uitgebluscht te zijn. Volmaakte duisternis omhulde het kruis en zijn omgeving als met een lijkkleed. Geen gewone zonsverduistering of eenig ander natuurverschijnsel was oorzaak van deze duisternis, die zoo tastbaar was als te middernacht, wanneer geen maan of sterren zichtbaar zijn. De dikke duisternis was een beeld van de duisternis der ziel, waarin de Heiland verkeerde. Zij duurde drie volle uren. Ondoordringbaar was zij, doch nog ondoordringbaarder voor het menschelijk oog was het droevig duister, dat de ziel van den lijdenden Christus vervulde. Een onbeschrijfelijke schrik had allen overmeesterd, en op Golgotha heerschte thans de stilte van het graf. De verwenschingen en lasteringen verstomden op aller lippen. Mannen, vrouwen en kinderen wierpen zich radeloos van schrik ter aarde. Felle bliksemschichten, die door geen donder gevolgd werden, schoten van tijd tot tijd uit de wolken neder, en verlichtten het kruis en den gekruisigden Verlosser.

Priesters, oversten, schriftgeleerden, krijgsknechten en gepeupel, allen dachten, dat de tijd der vergelding gekomen was. Na een tijd van het diepste stilzwijgen fluisterde de een tot den ander, dat Jezus nu wel van het kruis afkomen zou. Eenigen poogden den weg naar de stad terug te vinden en tastten rondom zich, terwijl zij zich op de borst sloegen en van vrees beefden.

[34]

Te drie uur week de duisternis van de aarde, maar nog immer omhulde zij den Heiland als met een mantel. De bliksemschichten schenen in toorn naar Hem toe geslingerd te worden, terwijl Hij daar zoo aan het kruis hing. Plotseling riep Jezus met een groote stem en sprak: „Eli, Eli, Lama Sabachthani!” dat is: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?” Terwijl de uiterlijke donkerheid rondom Christus nog toenam, riepen verschillende stemmen: „De wraak van God rust op Hem! De pijlen van Gods toorn worden op Hem afgeschoten, omdat Hij zich aanmatigde de Zoon van God te zijn!” Toen de Heiland deze kreet der vertwijfeling slaakte, werden velen, die aan Hem geloofden, met schrik vervuld; de hoop verliet

hen; indien God Jezus verlaten had, wat moest er dan van Zijn volgelingen worden en van de leer, die zij met zooveel blijdschap aangenomen hadden?

Daar hing het onbevleete Lam van God aan het kruis, Zijn vleesch door de wonden en striemen vaneengereten. De dierbare handen, die steeds bereid geweest waren, den onderdrukten en lijdenden verlichting aan te brengen, waren op het kruis uitgestrekt en met verschrikkelijke nagelen vastgeklonken; de geduldige voeten, die zoo vele vermoeiende tochten hadden gemaakt om alom zegen te brengen en de leer des heils aan de wereld te verkondigen, waren doorstoken en eveneens aan het kruis genageld; het koninklijke hoofd was door een doornenkroon verwond; de bleeke en trillende lippen, die immer bereid geweest waren, om de beden der lijdende menschheid te beantwoorden, gaven aan de jammervolle klacht lucht: „Mijn God, Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?”

[35] In ademlooze stilte wachtte het volk het einde van dit verschrikkelijk tooneel af. De priesters en oversten schouwden naar Jeruzalem en ziedaar! dichte wolken pakten zich juist boven de stad en de vallei van Judea samen en de hevige bliksemen van Gods toorn waren tegen de ten ondergang gedoemde stad gericht. Plotseling week de duisternis, die het kruis omgeven had en met een stem, die klonk als de heldere tonen eener bazuin, die door het gansche heelal schenen te weergalmen, riep Jezus: „Het is volbracht! Vader, in Uwe handen beveel Ik Mijnen Geest.” Een licht omscheen het kruis, en het aangezicht des Heilands straalde met hemelsche heerlijkheid gelijk de zon. Daarna liet Hij het hoofd op de borst zinken en gaf den geest.

De toeschouwers stonden daar als aan den grond genageld, en met ingehouden adem staarden zij den Heiland aan. Wederom legerde zich de duisternis op de aarde, en een dof geluid, gelijk het rollen van een zwaren donder, werd gehoord. Dit ging vergezeld van een hevige aardbeving. De menigte kon niet blijven staan en werd in hoopen tezamen geworpen, waardoor de wildste verwarring en ontsteltenis veroorzaakt werden. In de omliggende bergen barstten de rotsen met luid gekraak, en velen daarvan stortten met ooverdoovend geraas van de hoogten in de valleijen neder. De graven openden zich en vele dooden werden uit hun spelonken geworpen. De schepping scheen zich in atomen te ontbinden. De priesters,

oversten en soldaten waren verstomd van schrik en lagen op den grond uitgestrekt.

De duisternis hing nog altijd als een lijkkleed, boven Jeruzalem. Op het oogenblik dat Jezus stierf, dienden de priesters in den tempel voor het voorhangsel, dat het heilige van het heilige der heiligen scheidde.

Plotseling gevoelden zij de aarde onder hun voeten bewegen, en het voorhangsel des tempels, een sterk, rijk geborduurd kleed, dat jaarlijks vernieuwd werd, scheurde in tweeën, van boven tot beneden, door dezelfde bloedeloze hand, die de woorden des gerichtts op den muur van Belsa- zars paleis had geschreven. Het heilige der heiligen, dat slechts eenmaal in het jaar door menschenvoeten mocht betreden worden, was aan aller blikken blootgegeven. Niet langer zou de tegenwoordigheid Gods den aardschen genade- troon overschaduwden. Niet langer zou het licht Zijner heerlijkheid over hem lichten, of de wolken van Zijn misnoegen de kostbare steenen in den borstlap des hoogepriesters verdonkeren. [36]

Toen Christus aan het kruis op Golgotha stierf, werd voor beiden, Joden en Heidenen, een nieuwe en levende weg geopend. De Heiland diende van nu aan als Priester en Middelaar in het ware Heiligdom in den hemel. Voortaan was het bloed der offerdieren, dat voor de zonden in den tempel gebracht werd, waardeloos; want het Lam Gods was voor de zonden der wereld gestorven.

De duisternis, die de aarde bedekte, bewees haar deelneming in den doodsstrijd van Christus. Zij toonde der menschheid klaar en duidelijk, dat de Zon der gerechtigheid, het Licht der wereld, aan het eens zoo bevoorrechte Jeruzalem haar stralen onttrok. Het was een wonderbaar getuigenis, dat God gaf, opdat het geloof der volgende geslachten daardoor versterkt mocht worden.

Jezus legde Zijn leven niet af, vóór Hij het groote verlossingsplan zegepralend volvoerd had. De engelen verheugden zich, toen zij de woorden „het is volbracht”, vernamen. Er heerschte blijdschap daar boven in den hemel, omdat de gevallen zonen van Adam nu ten slotte tot de tegenwoordigheid Gods toegelaten konden worden. Satan was overwonnen, en wist, dat hij zijn koninkrijk verloren had. Wanneer de Christen het groote offer der hemelsche Majesteit in zijn geheelen omvang leert bevatten, zoo zal hem naar die zelfde mate het verlossingsplan verhevener voorkomen, en wanneer hij [37]

gedurig bepeinst, hetgeen op Golgotha geschied is, zoo zal dit steeds en altijd meer de innerlijkste en heiligste gevoelens zijns harten doen ontwaken. De overdenking der ondoorgrondelijke liefde van den Heiland zal zijn gedachten voortdurend bezig houden, zijn hart treffen en week maken, zijn neigingen veredelen en zijn karakter volkomen veranderen. De woorden van den apostel Paulus luiden: „Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus en dien gekruisigd.” En ook wij kunnen opzien naar Golgotha en uitroepen: „Het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van Christus; door welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld.”

HET EINDE VAN DEN STRIJD

Toen Jezus uitriep: „Het is volbracht!” triomfeerde de gansche hemel. De strijd tusschen Christus en Satan met betrekking tot het plan der verlossing was beslist. Satan had zijn vijandschap tegenover den Zoon van God volkomen aan den dag gelegd. Het was de gruwelijkste list van den gevallen vijand, die het plan Van het verraad, de veroordeeling en kruisiging van Christus ontworpen had. Zijn duivelsche haat, dien hij bij den dood van Christus openbaarde, toonde zijn ware karakter. De engelen waren er van verbaasd, dat één, die tot hun aantal behoord had, zóó diep kon vallen en zoo gruwzaam kon zijn. Alle deernis, die zij ooit voor Satan in zijn verbannen toestand gevoeld hadden, was uit hun harten gedelgd.

[38] Satan vervolgde Christus van Zijn geboorte af. Hij had op alle mogelijke wijzen getracht Hem in den weg te staan, als kind Hem verhinderd in vlekkelooze reinheid op te groeien, later Zich tot een rechtschapen man te ontwikkelen, Zijn heilig profetenambt te bedienen, en ten slotte door de overgave Zijns levens voor de zonden der menschen een volkomen offer te zijn. Doch Satan was niet in staat geweest Hem te ontmoedigen, of Hem van het werk, waartoe Hij op aarde gekomen was, af te brengen. De woede van Satan had Hem vervolgd van de woestijn af tot op Golgotha, doch hoe onbarmhartiger hij zich vertoonde, hoe vaster zich de Zoon van God aan de hand Zijns Vaders klemde, en altijd verder drong Hij voorwaarts langs de met bloed bevlekte baan, die voor Hem lag. Alle inspanning van dezen machtigen vijand. om Hem te onderdrukken en te overweldigen,

stelde het vlekkeloos reine karakter van Christus slechts in een des te helderder licht.

Het was nu duidelijk bewezen, dat God rechtvaardig gehandeld had toen Hij den gevallen engel, die eenmaal de eerste na Christus geweest was, uit den hemel had verbannen. De gansche hemel en de werelden, die niet gevallen waren door de zonde, waren getuigen geweest van de groote worsteling tusschen Christus en Satan. Met de grootste belangstelling hadden zij de slotbedrijven van dezen grooten strijd gevolgd.

De hemel had met verbazing en diep leedgevoel Christus aan het kruis zien hangen, gezien hoe het bloed uit Zijn slapen vloeide, en het met bloed vermengde doodsweet op Zijn voorhoofd parelde; hoe uit Zijn handen en voeten het bloed op den heuvel droppelde, waarin de voet van het kruis geplant stond; hoe de wonden, die door de nagelen veroorzaakt waren, wijd gaapten, toen de zwaarte van het lichaam aan Zijn handen hing; hoe de moeilijke ademhaling zwaar- der en dieper werd, toen Zijn ziel versmachtte onder den last van de zonden der wereld. De gansche hemel was een en al verbazing, toen Christus te midden van Zijn verschrikkelijk lijden het gebed uitte: „Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.” Christus was de openbaring van God in het vleesch. Het plan en de uitvoering van ’s men- schen verlossing waren bewijzen van Goddelijke wijsheid en kracht. De onmetelijke liefde Gods voor den mensch werd geopenbaard in de zending Zijns Zoons. Christus verscheen in Zijn volle zelfopofferende liefde en reinheid. Toen de gerechtigheid Gods haar rechtspraak bekend maakte, die het eindelijk lot van Satan bepaalde, dat hij namelijk, tegelijk met allen, die zich onder zijn banier scharen, volkomen door het vuur, verteerd zal worden, weergalmde het Halleluja-gejuich den geheelen hemel door.

[39]

In den dood van Christus aan het kruis hadden de engelen den waarborg voor de eindelijke zegepraal over de machten der duister- nis. In den gedooden Heiland, die in het graf van Jozef van Arima- thea lag, erkenden de engelen den machtigen Overwinnaar. Engelen behoedden het graf van Christus en dienden Hem bij Zijn opstanding. Terwijl Romeinsche wachtposten het graf des Heilands bewaakten, werd een engel van den hoogsten rang naar de aarde gezonden. Zijn aangezicht was gelijk de bliksem en zijn klee- deren wit gelijk

sneeuw. Hij verdreef de duisternis door zijn spoor en de geheele hemel werd van zijn stralende heerlijkheid vervuld. De aarde beefde en waggelde, de wachters vielen als dood ter aarde, de booze engelen, die zich zegepralend het lichaam van Christus toegeëigend hadden, vloten verschrikt van de plaats. En Hij, Die de macht bekomen had, den dood en het graf te overwinnen, trad met de waardigheid van een overwinnaar uit het graf te voorschijn onder het beven der aarde, het flikkeren van den bliksem en het rollen van den donder. Jezus was de eersteling der- genen, die ontslapen zijn. Toen Hij uit het graf steeg, riep Hij een menigte dooden in het leven terug, en besliste op deze wijze voor altijd de zoo lang bestreden vraag der opstanding. Hun opstanding was het onderpand voor de eindelijke opstanding van allen, die in Jezus ontslapen zijn.

Satan was geweldig verbitterd, dat zijn engelen voor de tegenwoordigheid van den hemelschen engel de vlucht genomen hadden, dat Christus den dood overwonnen en door deze daad Zijn toekomstige macht geopenbaard had. De geheele triomf van den verzoeker in de uitoefening zijner macht over de menschen, waardoor hij het zoover bracht, dat zij den Zoon van God beschimpten en vermoordden, verdween voor de werking der Goddelijke macht van Christus. Hij had zich vermeten, de hoop te koesteren, dat Jezus Zijn leven niet terugbekomen zou; zijn moed ontzong hem echter, toen Christus opstond, nadat Hij den vollen losprijs voor de menschen betaald en hen aldus in staat gesteld had in den naam van Christus, den overwinnaar, om Zijntwil te overwinnen. De aartsvijand wist nu, dat hij eenmaal het onderspit moest delven, en zijn rijk een einde zou nemen.

Bij den dood van Jezus werd de aarde op den middag in diepe duisternis gehuld; maar bij de opstanding verlichtte de glans der engelen den nacht, en zij zongen vol vreugde: „Gij hebt Satan en de macht der duisternis overwonnen! Gij hebt den dood verslonden tot overwinning!” „En ik hoorde een groote stem, zeggende in den hemel: Nu is de zaligheid en de kracht, en het koninkrijk geworden onzes Gods, en de macht van Zijnen Christus; want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onzen God dag en nacht, is nedergeworpen.”

[41] Met onuitsprekelijke vreugde begroetten de hemelsche heirscharen het uur, waarop de Heiland aan het einde Zijner aardsche zending

tot de hemelsche gewesten terugkeerde. Als een machtige, die zijn intocht houdt, zoo steeg Hij opwaarts, vergezeld van de menigte gevangenen, die Hij van den dood opgewekt had, ten tijde toen Hij het graf verliet. Met vreugde en zegeningen begeleidden hem de hemelsche heirscharen opwaarts. Aan de poort der stad Gods maakte een ontelbare menigte engelen Hem hun opwachting. Toen zij tot de poort der stad naderden, begroetten de engelen, die de Majesteit des hemels begeleidden, de aan de poort wachtende engelen met luid jubelgeschal: „Heft uwe hoofden op, gij poorten! en verheft u, gij eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inga!” De aan de deuren der stad wachtenden vroegen vol verrukking: „Wie is deze Koning der eere?” Met triomfgezangen antwoordden de anderen verheugd: „Het is de Heere sterk en geweldig, de Heere geweldig in den strijd.” Wederom vroegen de wachtende engelen: „Wie is Hij, deze Koning der eere?” En de begeleidende engelen antwoordden in melodieuze tonen: „Het is de Heere Zeboath, Hij is de Koning der eere.” Daarna werden de poorten wijd opengedaan onder het geklank der engelenmuziek. De hemelsche legerscharen omgeven hun majestueuzen Gebieder, ter-wijl Hij Zijn plaats op den troon des Vaders inneemt. De Heiland stelt de gevangenen voor, die Hij met den prijs van Zijn eigen leven van de banden des doods bevrijd heeft. Zijn handen zetten onvergankelijke kronen op hun hoofden; want zij zijn de voorloopers en vertegenwoordigers der- genen die verlost zullen worden door het bloed van Christus, onder alle volken, natiën en tongen, en die opstaan zullen van den dood, wanneer Hij bij Zijn wederkomst de rechtvaardigen uit de graven te voorschijn zal roepen. Dan zullen zij de teekenen der wonden van Golgotha aan het verheerlijkt lichaam van Gods Zoon zien. Hun hoogste vreugde zullen zij vinden in de tegenwoordigheid van Hem, Die op den troon zit, en de verlosthe heiligen zullen uitroepen: „Mijn liefste is mijn, en ik ben Zijn; Hij is uitverkoren over vele duizenden en boven alles liefelijk.”

[42]

Met de innigste vreugde en aanbidding neigen zich de scharen van engelen voor Hem, terwijl het jubelgeschal door den hemel weergalmt: „Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging.” Triomfgezangen vereenigen zich met de muziek der gouden harpen, tot de hemel van lof en vreugde schijnt over te

vloeien. De Zoon van God heeft den vorst der duisternis overwonnen en den dood verslonden. De hemel weerklinkt van stemmen, die in verheven akkoorden verkondigen: „Hem, die op den troon zit, en het Lam, zij de dankzegging, en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid!”

Z u l l e n w i j e e n m a a l m e t h e n I n s t e m m e n ?

* * * * *